

АРФАГРАФІЯ: АНАЛІЗ СТРУКТУРЫ ЗАДАННЯЎ ЦЭНТРАЛІЗАВАНАГА ТЭСЦІРАВАННЯ. Асноўныя памылкі.

**Работу падрыхтавалі
вучаніцы 11 “А” класа
ДУА “СШ №9 г. Брэста”
Вяль Аліна,
Іванова Анастасія**

ЦЭНТРАЛІЗАВАНАЕ ТЭСЦІРАВАННЕ ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

- 2005 – 59%
- 2010— 40%.
- 2011 год – 35,5 %

сярод іх толькі 13,5%
выпускнікі школ абласных
цэнтраў

*сярэдні бал *31,11*

МЭТА:

прааналізаваць структуру
заданняў па раздзеле
“Арфаграфія”, асноўныя
памылкі, якія дапускаюцца
выпускнікамі школ пры іх
выкананні.

Задачы:

- прасачыць асноўныя тэндэнцыі ў фарміраванні заданняў цэнтралізаванага тэсціравання па раздзеле “Арфаграфія”;
- адпаведнасць іх зместу вучэбнай праграме па беларускай мове;
- на аснове праведзенага эксперыменту даць ацэнку ступені засваення старшакласнікамі школы асноўных арфаграфічных норм беларускай мовы;
- прааналізаваць асноўныя памылкі;
- на аснове праведзенай работы паспрабаваць распрацаваць дапаможнік для вучняў.

ЗБОРНІКІ ТЭСТАЎ ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Заданні

- (2005) А4. Адзначце словы, у якіх пішацца літара у:
на _ніверсіядзе;
пры _сць-Абакане;
князь _семагутны;
а _кцыяніст;
ва _сіх паглядах.
- (2011) А4. Адзначце прыклады, у якіх на месцы
пропуску трэба пісаць літару у (складовае):
стра _с;
пры _сць-Абакане;
князь _семагутны;
а _кцыяніст;
ва _сіх паглядах.

Заданні

□ (2005) А4. Адзначце словы, у якіх пішацца літара у:

на **_ніверсіядзе;**

пры **_сць-Абакане;**

князь **_семагутны;**

а **_кцыяніст;**

ва **_сіх паглядах.**

□ (2011) А4. Адзначце прыклады, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **у** (складовае):

стра_с;

пры **_сць-Абакане;**

князь **_семагутны;**

а **_кцыяніст;**

ва **_сіх паглядах.**

ДАПОМОЖНІКІ ДЛЯ ПАДРЫХОТОЎКІ ДА ЦЭНТРАЛІЗАВАНАГА ТЭСЦІРАВАННЯ

Заданні па раздзеле “Арфаграфія”

Тэмы	Нумары заданняў						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Правапіс галосных <i>о, э, а</i> ва ўласна беларускіх і запазычаных, простых і складаных словах	A3, \ 1 – 5, 8 – 10	A3, 1, 3, 5, 6, 8, 10	A3	A3	A3	A1	A1
Правапіс галосных <i>е, ё, я</i> ва ўласна беларускіх і запазычаных, простых і складаных словах	A3, 6 – 7	A3, 2, 4, 7, 9	A4	A4	A4	A2	A2
Правапіс <i>у – ў</i>	A4	A4	A6	A6	A6	A3	A3
Правапіс мяккага знака і апострафа	A5	A5	A7	A7	A7	A4	A4
Падоўжаныя зычныя, вымаўленне і абазначэнне іх на пісьме		A6	A8	A8	A8	A5	A5
Правапіс <i>ы, й, і</i> пасля прыставак			A5	A5	A5		
Вымаўленне і перадача на пісьме спалучэнняў зычных гукаў, парных зычных у сярэдзіне слова і на стыку марфем		A8		A10	A10	A6	A6
Правапіс вялікай і малой літар	A8						
Прынцыпы беларускай арфаграфіі	A6		A10				

2005 год

□ Варыянт 5

А3. Адзначце словы, у якіх пішацца літара *э*:

ц_ркоўны;

ц_рыманіял;

д_по;

пад_шва;

майст_р.

□ Варыянт 6

А3. Адзначце словы, у якіх пішацца літара *я*:

яс_нёвы;

сін_вокі;

магн_тызм;

н_выпечаны;

малам_тражны.

Адзначце словы, у якіх пішацца літара *o*:

кр_вяносны

чырв_нашчокі.

Адзначце словы, у якіх пішацца літара *o*:

крывяноoсны

чырванашчоoкі.

~~Адзначце словы, у якіх пішацца літара *o*:~~

Адзначце словы, у якіх на месцы
пропуску трэба пісаць літару *o*

кр_вяносны

чырв_нашчокі.

2011 год

□ А4 Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **ь**:

кур_ёзны;

восен_скі;

шампін_ён;

кагос_ці;

с_няжынка

СЛОВЫ-ПРЫКЛАДЫ ў заданнях 2011 года

ТЭМА “ПРАВАПІС МЯККАГА ЗНАКА”

Адпаведны пункт правіла	Варыянт 1	Варыянт 2	Варыянт 3	Варыянт 4
1	кур_ер	бар_ер	кар_ер	інтэр_ер
2	студзен_скі	снежан_скі	ліпен_скі	чэрвен_скі (дождж)
3	парц_еры	мадэл_ер	кампан_ён	міл_ён
4	чагос_ці	чымс_ці	штос_ці	камус_ці
5	гарэз_лівы	с_неданне	с_ветлы	с_мешны

ПАДОЎЖАНЫЯ ЗЫЧНЫЯ, ВЫМАЎЛЕННЕ І АБАЗНАЧЭННЕ ІХ НА ПІСЬМЕ

□ А6. **Адзначце правільна напісаныя словы:**

разводдзе;

стомленныя;

гамма;

палоззе;

адасобленнасць (2006 год)

□ А8. **Адзначце словы (формы слоў), у якіх прапушчана літара:**

тэлеграм...а;

шасц...ю;

ман...а;

Палес...е;

бес...ардэчны (2007 год)

ПАДОЎЖАННЯ ЗЫЧНЫЯ, ВЫМАЎЛЕННЕ І АБАЗНАЧЭННЕ ІХ НА ПІСЬМЕ

- **А8. Да рускіх слоў вусна падбярыце беларускія адпаведнікі.
Адзначце тыя з іх, у якіх ёсць падвоеная літары:**

мытьё;

обещание;

написанный;

радостью;

касса (2009 год)

- **А5 Адзначце словы, у якіх выдзелены гук з'яўляецца
падоўжаным і на пісьме перадаецца падвоеным напісаннем
адпаведнай літары:**

унутра[н]ы;

сва[ц']я;

безлі[ч];

дванацца[ц']ю;

ка[л']екцыя (2011 год)

- - у тэсты ўключалася ад пяці да сямі заданняў з раздзела “Арфаграфія”, што складае адпаведна 12,5 і 17,5% ад агульнай колькасці заданняў;
- - змест заданняў адпавядаў праграме па беларускай мове і ўключаў розныя тэмы раздзела;
- - абнаўленне зместу работы ажыццяўлялася за кошт уключэння ў тэсты новых элементаў курса, змяненнем фармулёвак заданняў;
- - эквівалентнасць розных варыянтаў работы забяспечвалася ўключэннем у іх узаемазамяняльных заданняў, а ў 2009 – 2011 гадах і ўзаемазамяняльных прыкладаў у заданнях.

Тэсціраванне ў школе

Усяго ўдзель нікаў	Па класах		беларуская мова		Руская мова		Не вызначыліся	
	50	11	36	15 (30%)	14 (39%)	25 (50%)	17 (47%)	10 (20%)
10		14		1 (7%)		8 (57%)		5 (36%)

РАЗЛІК ТЭСТАВАГА БАЛА

	1	2	3	4	5	6
1	☐	×	×	☐	☐	☐
2	×	×	×	☐	×	×
3	×	×	☐	×	×	×
4	☐	×	☐	×	☐	×
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	+	-	-	-	*	*

КАЭФІЦЫЕНТЫ СКЛАДАНАСЦІ

Нумар задання	Эталонны адказ	Каэфіцыент складанасці
1	2,3,4	96
2	2,4	36
3	1,3	70
4	1,2,4	72
5	2,3,4	82
15	2,3,4	76
16	2,3,5	54
17	1,3,4	84
18	1,2,3	68
19	1,3,5	82
20	1,2,5	26

Тэсцiраванне ў школе

	Рэзультат			
	Усе ўзельнікі	Абраны прадмет на ЦТ		
		Беларуская мова	Руская мова	Не вызначы- ліся
10 клас	19,71	24	19,63	19
11 клас	34,5	49,57	25	24,6
Усяго	30,36	47,87	23,28	21,8

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	□	□	×	×	□	×	×	×	□	×	×	□	□	×	□	□	×	×	×	×
2	×	×	□	×	×	×	×	×	□	□	□	□	×	□	×	□	□	×	□	×
3	×	□	×	□	□	×	□	□	×	×	□	□	□	×	×	×	×	×	×	□
4	□	×	□	×	×	□	□	□	×	□	□	×	×	×	□	□	□	□	□	□
5	□	□	□	□	×	□	□	×	□	×	×	×	□	□	□	×	×	□	×	×
	*	+	+	+	-	+	*	+	+	+	+	*	-	+	*	*	-	+	+	+

ПРИНЦИПИ АРФАГРАФІІ

□ Заданне 1. Адзначце словы, у якіх напісанне выдзеленых арфаграм заснавана на фанетычным прынце:пе:

1) адва**ж**ся (32%)

4) узбага**ці**ць (38%)

2) ву**з**ел (42%)

5) кла**д**ка (34%)

3) к**н**я**с**тва (44%)

ПРАВАПІС *Ы, Й, І* ПАСЛЯ ПРЫСТАВАК

□ Заданне 8. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару *й*:

1) вы_грыш (68%)

4) пра_нфармаваць (8%)

2) за_менны (68%)

5) на_мальнік (68%)

3) пады_граць (24%)

□ Заданне 9. Адзначце правільна напісаныя словы:

1) пераіначаны (34%)

4) няйначай (26%)

2) заіменнік (4%)

5) узыйсці (66%)

3) абымшэць (70%)

ПРАВАПІС Вялікай і малой літар

□ Заданне 19. Адзначце прыклады, у якіх выдзеленыя словы трэба пісаць з вялікай літары:

- 1) сузор'е Вялікая (М,м)ядзведзіца (62%)
- 2) (М,м)агістратура (10%)
- 3) (П,п)аўлавы пісьмы (32%)
- 4) (С,с)луцкія паясы (62%)
- 5) (Л,л)ацінская Амерыка (86%)

□ Заданне 20. Адзначце прыклады, у якіх выдзеленыя словы трэба пісаць з вялікай літары:

- 1) (Р,р)эспубліка Беларусь (94%)
- 2) (К,к)урыльскія астравы (82%)
- 3) Віцеў (Д,д)зіцячы садок (6%)
- 4) Мінскі (Т,т)рактарны завод (12%)
- 5) Арганізацыя Аб'яднаных (Н,н)ацый (82%)

Тэма	Нумар задання	Сярэдні працэнт выканання	Сярэдні працэнт выканання заданняў па тэме
Прынцыпы беларускай арфаграфіі	1	4	4
Правапіс галосных <i>о, э, а</i> (у тым ліку ў складаных і запазычаных словах)	2	64	40,67
	3	30	
	4	28	
Правапіс <i>е, ё, я</i> (у тым ліку ў складаных і запазычаных словах)	5	18	24,67
	6	30	
	7	26	
Правапіс <i>ы, й, і</i> пасля прыставак	8	24	18
	9	12	
Правапіс <i>у – ў</i>	10	38	38
	11	38	
Подоўжаныя зычныя, іх вымаўленне і перадача на пісьме	12	4	15
	13	36	
Вымаўленне і перадача на пісьме спалучэнняў зычных гукаў, парных зычных у сярэдзіне слова і на стыку марфем	14	26	25
	15	24	
Правапіс мяккага знака і апострафа	16	44	31,33
	17	16	
	18	32	
Правапіс вялікай і малой літар	19	18	46
	20	74	

Дзякуй за
ўвагу!

